

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pati est Hominis Inevitabile Fatum

Neissen, Johann Adolph

Coloniæ Agrippinæ, 1721

Elementum Jgnis, Crux Sodomæ & Gomorrhæ, sulphur & ignis: Gen. 19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49134](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49134)

Elementum Jgnis.

C R U X

Sodomæ & Gomorrhæ Gen. 19.
Sulphur & Jgnis.

Angelos, quos deus miserat commif-
sarios ad delendam quinq; civita-
tum municipalem impietatem de viâ
hospitio & epulo exceperat Abraham:
cumque surrexissent inde, direxerunt
oculos contra Sodomam: & Abraham
simul gradiebatur deducens eos. *Dixit-
que Dominus: num celare potero Abra-
ham, quæ gesturus sum, scio enim quod
precepturus sit filiis suis & domui suæ
post se, ut custodiant viam Domini, &
faciant iudicium & iustitiam. Dixit
itaque Dominus: Clamor Sodomorum
& Gomorrhæ multiplicatus est: & pec-
catum eorum aggravatum est nimis:
descendam & videbo, utrum Clamore,
qui venit ad me opere compleverint: an
non est ita, ut sciam. Converteruntq; se
inde angelo duolos & abierunt sodomã*

*Abraham
paciscitur
cum Deo.*

P 2

Abra-

Abraham verò adhuc stabat coram ter-
 tio, tanquam Vice-Domino, & appro-
 pinquans ait : nunquid perdes justum
 cum impio ? si fuerint quinquaginta
 Justi in civitate peribunt simul ? & non
 parces loco illi propter quinquaginta
 justos, si fuerint in eo ? absit à te, ut
 rem hanc facias, ut occidas justum cum
 impio, fiatque justus sicut impius: non
 est hoc tuum, qui judicas omnem ter-
 ram: nequaquam facies judicium hoc
 dixitque Dominus; si invenero Sodo-
 mis quinquaginta justos in medio civi-
 tatis, dimittam omni loco propter eos,
 respondensq; Abraham ait: quia semel
 cœpi, loquar ad Dominum meum, cum
 sim pulvis & cinis: quid si minus quin-
 quaginta justis, quinque fuerint! &
 ait Dominus: non delebo si invenero
 ibi quadraginta quinque. Sin autem
 quadraginta ibi inventi fuerint, quid
 facies ? ait; non percutiam propter
 quadraginta, quid si ibi inventi fuerint
 triginta respondit; non faciam, si inve-
 nero ibi triginta. Quid si ibi inventi fu-
 erint viginti? ait, non interficiam prop-
 ter viginti. Obsecro, inquit Abraham,

ne irascaris Domine, si loquar adhuc
semel; quid si inventi ibi fuerint decem
& dixit non delebo propter decem: abi-
itque Dominus; & Abraham reversus est
in locum suum. Nos interim, dum an-
geli itinerantes commissarii attinge-
rint sodomas, fruemur otio, nonnul-
lis in hoc congressu angelico, divinoq;
affatu mystice gestis, velut statutis mo-
rum documentis, immorandi impensius

Notandum imprimis est Domini di- *Nil ami-*
ctum: *Num celare potero Abraham, cus occul-*
que gesturus sum? Amo Abrahamū; be- tat amico;
nedicam in illo omnes nationes terræ:
scio quod præcepturus sit suis ut custo-
diant viam Dei, & faciant iudicium &
justitiam: cur occultum habebo iudici-
um, quod exercebo in civitates scele-
rosas? narrat itaque stomachum, suum-
que credit Abrahamo secretum. Est
indubitatum amicitiae integerrimæ lig-
num, animi sui arcana mentisque recess-
sus amico detegere. Filius Dei faterur
id Apostolis, Joan. 15. v. 15. *Jam non*
dicò vos servos, quia servus nescit quid
faciat Dominus ejus; vos autem dicò
amicos, quia omnia quaecunque au-

audivi à Patre meo, nota feci vobis.
 Quemadmodum Abrahami cor Deo
 apertum deditumq; totum, nil prece-
 bat absconditum, ita vicissim, ter opti-
 mus, ter maximus Deus, sua Abrahami
 consilia tenere occulta haudquaquam
 poterat. Qualis, boni Superi! hic nexu-
 amoris, & vis amicitiae? hæc familiari-
 ter jungit nihilum cum entium ente.
 hæc res adeo inæquales Creaturam
 Creatori quodammodò adæquat.
 quàm hæc amicitia est admiranda in
 Deo, tam est prætiosa censenda in ho-
 mine. Nihilominus, quæ vesana
 mundi levitas est, complures per ipsa
 vitæ discrimina, mortalis cujusdam
 Principis, aut caduci Regis favorem
 confectari non reformidant; qui simul
 obtentus adhuc sexcenta secum trahit
 & alit pericula. De adipiscendâ supre-
 mi Numinis, immortalis Dei, regum
 Regis clementiâ, quæ oblata prostat
 omnibus, laborant paucissimi, cum
 tamen quovis momento, si corde sine-
 ro Deum quærerent, gratiosum ami-
 cum reperirent. S. August. lib. Conf. c.
 5. *Amicus Dei si esse voluero, ecce nunc
 fit.*

no. Cur id velletardamus, vani mortales? nunquid in optatis est hujusmodi cum Deo familiaris conversatio? induamus Abrahami justitiam & correctum, atque hac incomparabili amicitia Divina gratia felicissimè delectabimur,

Alia hic æquè primò notanda audiuntur Verba Domini: Clamor Sodomorum & Gomorrhæ multiplicatus est, *descendam & videbo*, utrùm clamorē, qui venit ad me, opere compleverint, an non est ita, ut sciam.

Affolet sacra pagina non levem *Clamor* solummodò vocē, sed clamosum *peccati* vociferatum attribuire peccatorum enormitati; quando videlicet impietas eum malitiæ gradum conscendit ut flagitiorum conclamatio, in ipso etiam cælo, antethronum Dei perstreperere, & vindicationis exposcere fulmina audiatur; ne immania nimis scelera, quæ cæli Domino palàm insultare, ac naturam, cujus ipse author est, dedecorare non desinunt, impunita relinquuntur. queis tetrus Sodomæ ac Gomorrhæ facinoribus, dū undiq; terra

*Provide
judican-
dum.*

& æther circumsonant; calentesque
rumores per omnium ora volitarent; in-
fit Dominus, *descendam & videbo*,
D. Gregorius moral, lib. 19, cap. 14. mo-
net exhiberi his verbis permagni pon-
deris documentum, in quo ad rectè,
sine sui proximique læsione vivendum,
momentum omne vertatur. Vix quic-
quam indicat esse communius in mun-
do, quàm præcipitatum inter homines
alterius de altero, injuriosum judicium.
Sæpe ad primam, sed deviam rei speci-
em; ad incertos vulgi rumores, ad ma-
levolorum confictas narrationes, ad
Ciniflonis alicujus gratiam ambientis
meras tabulas, ad suspicionem, non ni-
si ex imaginationis vanitate inciden-
tem, ad stridorem quendam coli deri-
lantis Vetulæ, & ostentatæ virtutis hy-
pocrisin, condemnatur homo, non
solum factorum innocens & ab omni
noxiâ remotus, sed vir integerrimus
summâque æstimatione dignus. Quin
ipsam adeo virtutem, in sinistram tra-
himus suspicionem, ac precaciter cri-
minemur. Deus igitur ad hanc homi-
num arrogantiam, quâ alter alterum,
ejus-

ejusdem secum naturæ consortem, tam
 cæcè, tam audacter dijudicare prælu-
 mit, suo exemplo confundendam ;
 postquam dixit, clamor Sodomorum
 & Gomorrhæ multiplicatus est, & pec-
 catum eorum aggravatum est nimis ;
 subjungit: *descendam & videbo*, u-
 trum clamorem, qui venit ad me, ope-
 re compleverint, an non? ut sciam,
 Quis non admiretur incomprehensum
 hoc moderamen, quo Deus dimittit
 se infra se; ut elevet hominem supra
 hominem; hoc exemplo suo præsentem
 tacitus affatur omnes: ego vobis judi-
 care interdixi, nisi fortè evidentia re-
 rum ita clarè patefaciat actum, ut im-
 possibile videatur, non censerij factum:
 nunc pergo ego ipsemet vos docere æ-
 quum formare judicium; considerate,
 quantâ, quam providâ utar cautione
 antequam econdemnem civitates, So-
 domam & Gomorrhâ, tantis tam-
 que publicis notis infames. Non erat
 illarum herinata corruptio: adolevit
 inter hunc populum, annisque pluri-
 bus dominabatur usurpato iniquissimè
 regno. Neque erat particularis pauco-

P 5

rum,

rum, sed generalis omnium, in juvenes, in viros, in senes effusa, obominanda pravitas: ideoque in ipsorum aperta flagitia diu multumque inquirere, superfluum videri poterat: quin ipsi profligatissimi mortales, ducentes sibi honori, unde operari confusione oportebat, in recensenda propria turpitudine, palam gloriabantur. Ita ut Spiritus Sanctus Isaiæ 3. v. 9. aliorum damnandam de peccatis gloriationem, cum Sodomitis perditè gloriabundis, hac formâ componat: *peccatum suum, quasi Sodoma, predicaverunt.* His non attentis; antequam in hoc longè lateque evulgatos impios, fatalem condemnationis sententiam pronunciaret omniscius Deus; voluit prius exploratè cognoscere, ac perpendere singula; ad erudiendum scilicet perfectius Mundum, ne ullum unquam condemnemus reum; donec ipse de noxâ convictus, nosque de veritate certi, probum securumque iudicium statuere possimus. Compara nunc, O homo! moderamen, quo utitur Deus, cum præcipitantia tuâ, quâ temerè progredis; & adeo prodigiosum, te inter & Deum,

Deum, in formando iudicio discrimen perhorresce. Condemnat Mundus quotidie innocentes, ac parum admodum inde angitur, quando insons tangitur. Examinat Deus exactè singula, antequam iudicet manifesta crimina: cæcutit Mundus voluntariè; videreque sibi persuadet, quæ non videt, ad offuscandum affectûs sui sinistri nebulis alienæ virtutis splendorem: & Deus dissimulat videre se, quæ videt, ut vitio parcat: & quamvis cœlum & terram immensitate suâ compleat, ejusq; conspectui subjiciantur omnia; attamen ut proportionatè, more modoque humano, nobiscum agere intelligatur, *descendam*, inquit, & mihi quidem undique perspectam Civitatum abominationem propriis denuò oculis videbo, antequam iudicem. Sic Deus obliviscitur spontè Deitatis, suiq; ipsius: & agit, ut homo, ut instruatur homo: infert quandam injuriæ speciem omniscientiæ suæ infinitæ, ut iniqua inscitia humanæ, sibi nimium arrogantis ausa, convellat & aboleat. Tu contrà insulsus homo, fragilitatem

tem tibi proximè, in omni gradu con-
 sanguineam, jactanter explodens, vi-
 deris velle Deum agere; arguis, judi-
 cas, condemnas, audacter, liberè ob-
 via quævis: non secus ac si nuda & ima,
 quæ uni, soli, altissimo Numini pene-
 tranda reservantur, cordium arcana
 inspiceres. Hic tibi loquitur Ecclesiast.
 II. v. 7. *priusquam interroges, ne vitu-
 peres quemquam.* Hoc demum est do-
 cumentum, quod ex his sumendum
 urget D. Gregorius moral. lib. 10. cap.
 14. *Deus gravitatis nobis exemplum
 proponit, ne mala hominum antè præ-
 sumamus credere, quam probare.* O
 sancte Doctor! quàm raros, quàm in-
 dociles hujus tuæ doctrinæ nancisceris
 discipulos!

Loth, in-
 vitat pere-
 grinos.

Nunc iterum converſi ad binos An-
 gelos, inſequamur itinerantis: declinat
 dies, & appropinquant Sodomis, ſe-
 dente Loth in foribus Civitatis: qui cum
 vidiffet eos; ſurrexit, & ivit obviam
 eis, & dixit: *obſecro Domini, declina-
 te in domum ſervi veſtri, & manete
 ibi; qui dixerunt minimè.* Quid hoc?
 quomodo recuſant Angeli divertere in
 domum

domum Loth, cum tamen id unicè intendant? atque ipsum unà cum familiâ, Abrahami cognati ejus intuitu, salvare, à Deo mandatum habeant? v. 29. *Cum subverteret Deus Civitates, recordatus Abrahamæ liberavit Loth.* Erat videlicet inflammandus hospitalitatis ardor, & acuenda virtus: cui satis non sit invitasse frigidè; sed instare, & amicâ importunitate urgere, vincere, ac compellere intrare. Quemadmodum duo discipuli in Emaus, Dominum Jesum existimantes peregrinum, non solum rogabant; *mane nobiscum Domine*, sed & *coegerunt illum*. Tali sincerâ ex animo benevolentia, sub humanâ specie latentes, & ipse Deus, & Angeli amaverunt excipi, undè Apostolus ad Hebræ. c. 13. *Charitas fraternitatis maneat in vobis; & hospitalitatem nolite oblivisci: per hanc enim latuerunt quidam Angelis hospitio receptis.* Compulit illos oppidò Loth, ut diverterent ad eum: ingressisque domum illius fecit convivium. Prius autem, quàm irent cubitum; viri Civitatis vallaverant domum,

Cur dissimularint velle divertere in domum Lot.

Impetitur Lot ut producat Peregrinum, nos.

mum, à puero usque ad senem, omnis
 populus simul: vocaveruntque Lot,
 & dixerunt ei: ubi sunt viri, qui intro-
 ierunt ad te nocte? educ illos huc. &c.
 Cetera prohibet pudor, componunt
 quidem sacræ literæ verbum honestum;
 quo sine rubore modestiùs exprimant
 abominationem nefandam: ast ipsum
 execrandum scelus exarare refugiunt.
Educ, inquit, *illos huc, ut cognos-*
camus eos. Prò bestias! incarnatos
 Diabolos! infandum! ubi hæres jul-
 titia! prorumpite fulmina; quassate
 probra. Jam prope erat, ut effringe-
 rent fores infernales furix: & ecce per-
 cussi sunt cætitate à minimo usque ad
 maximum, ita ut ostium invenire non
 possent. Dixeruntque Angeli delebimus
 locum istum, eò quod increvit clamor
 eorum coram Domino, qui misit nos, ut
 perdamus illos: cumque esset mane, co-
 gebant Lot, dicentes, tolle uxorem tu-
 am, & duas Filias, quas habes, ne & tu
 Pariter pereas in scelere civitatis: dis-
 simulante illo apprehenderunt manum
 ejus & manum uxoris ac duarum Filia-
 rum ejus, eduxeruntque & posuerunt
 extra

*Lot cum
 suis edu-
 citur So-
 domus.*

extrà civitatem dicentes: salva animam tuam, noli respicere post tergum. Quando Sol egressus est super terram; *pluit Dominus super Sodomam Interitum & Gomorrhham sulphur & ignem de urbis. caelo; & subvertit civitates has, & omnem circa Regionem, universos habitatores urbium & cuncta terræ virentia.* Verè & severè scribit *Eldras c. 15. exiit ignis ab ira ejus, & devoravit fundamenta terræ & Peccatores quasi stramen incensum. Va eis qui peccant, dixit Dominus; non parcam illis.* Præ-nuntiabant exitium, & prodromum incutiebant terrorem, atro spissæ fumo, erumpentes nubes, volitantes per aërem favillæ, densè cadens inflammata grandinis imber, ita in momenta singula magis incitatus, ut ubique prius, quàm ullibi posset occurri, longè lateque fusus, terreret omnes, neminem restinguere sineret. Nullum usquam luctuosius spectaculum, nullum horribilius visum, extiterit unquam; plura domuum millia, rapacitate ignis incredibili correpta, conflagrabant certatim: nulla adiri poterat in urbe regio, nullus

nullus vicus, ædificium nullum, nul-
 lus refugii locus, ubi non debacchare-
 tur ignium fragor & furor, indiscri-
 minatim pari inexpugnabili sulphure
 ardebant omnia. Sic incolæ & accolæ,
 sic omnis sexus & ætas, in infans, jam
 feris lamentis, aut mephiti sulphureâ
 præfocati, aut igne combusti, unâ om-
 nes cum urbe & adsitâ terrâ, simul terro
 incendio hausti & absumpti, despera-
 tē perierunt. Eo durante iræ divinæ
 iudicio, ut in horribilis hujus excidii per-
 enne signum, justitiæ exemplar, & pec-
 catorum horrorem; voluerit id loci
 Deus continuò fumare polum, & steri-
 lescere solum. Sap. 10. *descendente ig-
 ne in Pentapolim, quibus in testimo-
 nium nequitiæ fumigabunda constat
 deserta terra: & incerto tempore fru-
 ctus habentes arbores: & incredibilis
 animæ memoriæ stans figmentum salis.*
 Nempe; curiosum animal, stulta mu-
 lier uxor Lot, respiciens post se, verâ
 est in statuam salis. Testatur Josephus,
 hanc salis infelicem effigiem ad suum
 usque sæculum substitisse: & sunt Au-
 thores recentiores, qui etiamnum ean-
 dem

*Locus ju-
 sti manet
 sterilis &
 fumigans*

dem persistere, & usq; ad extremum resurrectionis & iudicii diem duraturam asseverant. Tertullianus sustinet, si à quopiam mutiletur mox hoc mutilum, quasi vulnus suum resarcire ac iterum adimplere. Incertum est, nùm Deus mulieris hujus animam pariter ac corpus traxerit in exitium, nec convenit tangere, quod Deus & sacra pagina intactum relinquunt: quemadmodum verò sulphureum Sodomorum bustum, ita falsum hoc monumentum, posteritati in exemplum esse statutum; ipse Dei filius indubitatum facit; Luc. 17. *Sicut fulgur coruscans sub caelo, in ea, quæ sub caelo sunt, fulget, ita erit filius hominis in die suâ: primum autem oportet illum multa pati, & reprobari à generatione hac. & sicut factum est in diebus Loth, edebant & bibebant, emebant & vendebant, plantabant & ædificabant, quâ die autem exiit Loth à Sodomis, pluit ignem & Sulphur de caelo, & omnes perdidit; secundum hoc erit quâ die filius hominis revelabitur, in illâ horâ, qui fuerit in tecto, & vasa ejus in do-*

Q mo,

mo, ne descendat tollere illa; & qui in agro, similiter non redeat rerio memores estote uxoris Loth. Augustus in Psalm. 83. subjungit: Non attendunt homines; quanto terrore dictum sit; *Mementote uxoris Loth.* Hi nempe, qui in tribulatione retrò respiciunt; & se à spe divinæ promissionis avertunt quærentes hic aliquam requiem, quæ si habetur, falsa est, respiciunt retrò, & deficiunt à proposito. Esdræ lib. 4. c. 2. Ipse Deus loquens inducitur: *Væ tibi Assur, qui abscondis iniquos penes te: gens mala memorare, quid fecerim Sodomæ & Gomorrhæ quorum terra jacet in piceis glebis, & aggeribus cinerum. Sic dabo eos, qui me non audierunt, dicit Dominus omnipotens. Agedum Peccator, respicito non nihil retrò, tibi permillum est; & flagrantes in flagitiis suis urbes, Sodomam & Gomorrhæ intuere simul & prospicito antè, & ni brevi sapias, conscriptum tibi Psalmo 10. Testamentum legito; *Pluet super peccatores laqueos: agnis & sulphur & spiritus procellarum, pars calicis eorum.**

Ele.